

**Remiss av delbetänkande Detaljplanekravet (SOU 2017:64)
(N2017/04517/PBB)**

Juridiska fakulteten vid Uppsala universitet har genom remiss anmodats att yttra sig över rubricerade förslag och vill med anledning härav anföra följande.

Allmänt

Översiktsplaneutredningen och dess uppdrag omfattar fyra frågor och rubricerat delbetänkande är det första från utredningen i dessa frågor. Betänkandet berör frågan om att föreslå begränsningar i kravet på att kommunerna måste upprätta detaljplan samt att lämna förslag på hur angränsande lagstiftning kan utformas med avseende på föreslagna begränsningar.

En förutsättning bakom förslaget har varit att begränsa detaljplanekravet men att kommunerna även i fortsättningen ska kunna ställa krav på detaljplan i samma omfattning som gäller enligt rådande lagstiftning. Utredningen uttalar att detaljplan bör vara huvudregel även framgent, men att kommunerna ska ges reella möjligheter att avvika från huvudregeln när projekt kan genomföras utan detaljplaneläggning. I detta sammanhang konstaterar utredningen att kommunerna inte fullt ut tar tillvara de möjligheter att undvika detaljplan som trots allt föreligger redan idag. Juridiska fakultetsnämnden delar utredningens syn i nu nämnda avseenden.

Det kan vidare konstateras att utredningen inte i betänkandet tar upp översiktsplaneringen utan lämnar denna till det fortsatta arbetet. I första hand synes detta bero på den fastställda tidsplanen för utredningsarbetet. Med hänsyn till att detaljplanekravet åtminstone teoretiskt sett skulle kunna minskas om översiktsplanen gjordes bindande hade det varit principiellt önskvärt att kunna behandla också översiktsplaneringen och ett eventuellt bindande inslag i densamma i den nu aktuella delen. Förhållandet innebär som fakultetsnämnden ser det en viss svaghet i utredningen som dock i förstone kan sägas bero på ramarna för densamma. I praktiken ser ändå inte fakultetsnämnden att den nu valda ordningen i utredningens arbete innebär några reella problem. Frågan om kopplingen mellan översiktsplanen och räckvidden av detaljplanekravet avser utredningen återkomma till.

Detaljplanekravet – föreslagna förändringar

Det förslag som utredningen lägger fram och som innebär viss minskning av detaljplanekravet kan betraktas som relativt sett begränsat och innebär också till viss liten del enbart förtydliganden av de idag rådande reglerna. Det kan även konstateras att utredningen finner det idag rådande detaljplanekravet huvudsakligen ändamålsenligt. Utredningen finner vidare begreppet sammanhållen bebyggelse vara i viss mening oklart men också att det används på mindre lämpligt sätt. Även om det går att diskutera innebörden i gällande rätt i någon fråga synes förslaget som utredningen lägger fram som varande en lämplig ordning och leder under alla omständigheter till en till synes entydig regel. I praktiken medför vidare förslaget i aktuellt avseende en ökad flexibilitet och fakultetsnämnden ställer sig positiv till detta.

Att ett byggnadsverks inverkan på omgivningen ska bedömas i förhållande till hela byggnadsverket och inte bara till dess användning synes ändamålsenligt och att föredra framför nuvarande ordning.

Till den del detaljplanekravet föreslås förändras finner fakultetsnämnden utredningens förslag och tillhörande motivering väl övervägd och att förslaget därmed bör genomföras.

Anpassningar till internationell rätt

Möjligheterna att förändra detaljplanekravet i PBL är begränsat med hänsyn till konventioner Sverige tillträtt samt till EU-rätten. Utredningen har analyserat och utrett hur tidigare förslag samt hur utredningens förslag förhåller sig till MKB-direktivet, SMB-direktivet, Århuskonventionen samt Seveso III-direktivet. Här blir utgångspunkterna för hur detaljplanekravet kan reformeras av särskild betydelse. Juridiska fakultetsnämnden har inget att erinra mot utredningens analys och genomgång utan finner den övertygande.

Förändringar av detaljplanekravet och följdändringar i annan lagstiftning

Vad gäller förslaget avseende följdändringar i annan lagstiftning och den nya ordningen där Statistiska centralbyrån och länsstyrelserna ska peka ut samlad bebyggelse respektive tätbebyggelse ställer sig fakultetsnämnden tveksam till detta. Från rättssäkerhetssynpunkt kan den föreslagna ordningen principiellt hävdas vara förutsebar och lämplig med avseende på den enskilde. Det kan dock ifrågasättas varför både Statistiska centralbyrån respektive länsstyrelserna ska vara inblandade i utpekandet men också om inte beslutet istället bör ankomma på de enskilda kommunerna. Detta skulle möjligen kunna ske i översiktsplanen.

Den föreslagna ordningen kommer vidare innebära en viss ökning av antalet lovpliktiga ärenden genom att de nya områdena enligt utredningens egen undersökning kommer att utökas i förhållande till de idag detaljplanlagda områdena. Denna ökning av antalet lovpliktiga ärendet, kan ses som en avvi-

kelse från den allmänna inriktningen under senare år mot en minskning av lovplikten och förefaller ur denna aspekt tveksam.

När det särskilt gäller förslaget med avseende på jordabalken har fakultetsnämnden tidigare påpekat att jordabalkens reglering i dess 7 kap. 5 § och som bygger på en uppdelning mellan detaljplanelagt området respektive icke detaljplanelagt område borde ses över med hänsyn till att mycket talar för att jordabalkens reglering i detta avseende är otidsenlig (se s. 333 i betänkandet). Förslaget med avseende på jordabalken är ändå acceptabelt.

Sammanfattningsvis ställer sig fakultetsnämnden tveksam till att förslaget i aktuell del genomförs i nuvarande form.

Sammanfattande bedömning

Juridiska fakultetsnämnden tillstyrker sammanfattningsvis att förslaget genomförs med undantag för den del som avser följdändringar i annan lagstiftning och ordningen med ett utpekande av områden med samlad bebyggelse resp. tätbebyggelse. I denna del bör ytterligare utredningsarbete övervägas.

Förslag till yttrande i detta ärende har upprättats av docent Richard Hager. Yttrandet har på delegation avgivits av Juridiska fakultetens dekanus, professor Mattias Dahlberg.

Mattias Dahlberg